

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vzdělávací obor: Zeměpis

Vyučovací předmět vychází ze vzdělávacího oboru Zeměpis, který je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Předmět: Seminář zeměpisu

Charakteristika vyučovacího předmětu: Učivo v semináři doplňuje a rozšiřuje základní učivo zeměpisu o aktuální témata tohoto oboru. Jedná se o jednoletý seminář určený pro studenty 3. ročníku všech zaměření.

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět vychází ze vzdělávacího oboru Zeměpis, který je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Svým obsahem též zasahuje v rámci mezipředmětových vztahů do vzdělávací oblasti Člověk a společnost, integruje také průřezová témata vycházející z RVP: Výchova k myšlení v evropských a sociálních souvislostech, Multikulturní výchova a Environmentální výchova. Seminář ze zeměpisu usiluje o trvalý zájem o aktuální dění ve světě vycházející z odborných a vědecky ověřených informací. Vychází z individuálních předpokladů žáků, jejich zájmu a motivující atmosféry.

Časové a organizační vymezení

Vzdělávací obor zeměpis je řazen do 1, 2. a 4. ročníku pro přírodovědné a humanitní zaměření, pro třídy programovací do 1. a 2. ročníku. Ve 3. ročníku je předmět Seminář zeměpisu vyučován jako povinně volitelný seminář s časovým rozsahem 2 hodiny týdně s cílem nabídnout možnost geografického vzdělávání i žákům, kteří daný školní rok zeměpis nemají.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

- o učitel správnými metodickými postupy vede žáky k osvojení základních zeměpisných konceptů
- o žák operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na přírodní, společenské a sociokulturní jevy
- o učitel zadává samostatné i skupinové úlohy, k nimž žáci vyhledávají, zpracovávají, třídí a hodnotí geografické informace. Společně s nimi analyzuje výsledky a požaduje, aby žáci samostatně formulovali příčiny vývoje jednotlivých regionů.
- o žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- o žák poznává smysl a cíl svého učení a práce, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich
- o žák přijímá ocenění, radu i kritiku ze strany druhých, z vlastních úspěchů i chyb čerpá poučení pro další práci
- o učitel vhodnou motivací a hodnocením žáků podle individuálního zlepšení vede žáky k dalšímu rozvoji

Kompetence k řešení problémů:

- o učitel předkládá problémové situace, ve kterých učí žáky rozdělovat úlohy v týmu či stanovovat způsob řešení
- o učitel vede žáka k rozpoznání vlastní chyby a k její nápravě
- o učitel vede žáky ke kritickému a analytickému myšlení. U podstatných současných problémů v jednotlivých makroregionech hledá příčiny a důsledky jejich vývoje a současného stavu

Kompetence komunikativní:

- o učitel vede žáky k používání k používání správné terminologie u jednotlivých kapitol zeměpisné výuky a ke vhodné komunikaci mezi sebou
- o účastí na celoškolských a meziškolských geografických akcích (soutěže, olympiády, konference) vede učitel žáky ke komunikaci s jinými studenty
- o žák efektivně využívá moderní informační technologie

o učitel vyžaduje na žácích formulaci vlastního názoru, pojmenování problémů souvisejících příčin vývoje probíraného regionu, vede žáky ke vhodné argumentaci, konzultuje rozdílné názory svých žáků a vede je ke spolupráci

Kompetence sociální a personální:

o učitel vede žáky k práci v týmu, ke vzájemné spolupráci a pomoci

o učitel napomáhá rozdělovat pracovní úkoly ve skupinách, posiluje efektivní spolupráci a hodnotí výsledky aktivní spolupráce skupin i jednotlivců.

o přispívá k vytváření a udržování hodnotných mezilidských vztahů založených na vzájemné úctě, toleranci a empatii

Kompetence občanská:

o učitel prezentuje fakta a argumenty pro utváření postojů a hodnot, které respektují rovnoprávnost všech lidí, vyjadřuje demokratické přístupy v řešení společenských problémů, žáci poznávají tradice, zvyky a kultury lidí v jednotlivých světadílech a oblastech, uvádí, vysvětluje, objasňuje a zdůvodňuje žákům nutnost ochrany přírodního a životního prostředí a vede žáky k toleranci

o učitel podněcuje žáky k chápání základních enviromentálních problémů a respektování požadavků na kvalitní životní prostředí

Kompetence k podnikavosti:

o učitel vhodně motivuje žáka k využití jeho geografických dovedností, vědomostí i v budoucím životě

o učitel informuje žáky o šíření moderních komunikačních technologií, které mají úzký vztah ke geografickým souvislostem v jednotlivých regionech světa, k cestování, k ochraně přírodního a životního prostředí a vede žáky k zapojení do různých soutěží a projektů

o stanovováním postupných cílů vede učitel žáka k uvědomění si svých vlastních možností a schopnosti zdolávání překážek

Kompetence digitální:

o učitel pracuje s žáky v souladu s rozvojem aspektů umělé inteligence (AI), zadává samostatné i skupinové úkoly využívající digitální prostředí a posilující schopnosti vyhledávat a ověřovat aktuální informace v online prostředí

Výstupy ŠVP	Učivo - téma	Konkretizace	Průřezová témata, souvislosti, metody
3. ročník			
PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ <ul style="list-style-type: none"> • porovná na příkladech mechanismy působení endogenních (včetně deskové tektoniky) a exogenních procesů a jejich vliv na utváření zemského povrchu a na život lidí • objasní mechanismy globální cirkulace atmosféry a její důsledky pro vytváření klimatických pásů • objasní velký a malý oběh vody a rozliší jednotlivé složky hydrosféry a jejich funkci v krajině • hodnotí vodstvo a půdní obal Země jako základ života a zdroje rozvoje společnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • vzájemné vazby a souvislosti složek fyzickogeografické sféry • klimatická změna 	<ul style="list-style-type: none"> • základní koncepty geografie • sféry Země a jejich vzájemná propojenost • skleníkový efekt • vliv lidské činnosti na změnu klimatu 	Enviromentální výchova (člověk a životní prostředí)

<ul style="list-style-type: none"> • rozliší složky a prvky fyzickogeografické sféry a rozpozná vztahy mezi nimi 			
<p>SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • zhodnotí na příkladech dynamiku vývoje obyvatelstva na Zemi, geografické, demografické a hospodářské aspekty působící na chování, pohyb, rozmístění a zaměstnanost obyvatelstva • analyzuje hlavní rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika s ohledem na způsob života a životní úroveň v kulturních regionech světa • zhodnotí nerovnoměrné rozmístění, objem a distribuci světových surovinových a energetických zdrojů • rozliší a porovnává státy světa a jejich mezinárodní integrační uskupení a organizace podle kritérií vzájemné podobnosti a odlišnosti • lokalizuje na politické mapě světa hlavní aktuální geopolitické problémy a změny s přihlédnutím k historickému vývoji 	<ul style="list-style-type: none"> • obyvatelstvo – základní charakteristiky • politické prostředí • geografické aspekty bohatství a chudoby 	<ul style="list-style-type: none"> • demografie současné populace ve vybraných regionech • etnikum a národ • etnické dělení světa • principy geopolitiky • geopolitické procesy • hlavní ohniska světového napětí • problémové oblasti světa • globalizace – definice pojmu a konkrétní příklady z jednotlivých regionů v různých oblastech socioekonomické geografie • konkrétní příklady závislosti ekonomické vyspělosti na geografických podmínkách 	<p>Multikulturní výchova (základní problémy sociokulturních rozdílů)</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (globalizační a rozvojové procesy, globální problémy, jejich příčiny a důsledky, mezinárodní rozvojová spolupráce)</p> <p>Osobnostní a sociální výchova (sociální komunikace)</p>

<p>ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • zhodnotí na příkladech různé krajiny jako systém pevninské části krajinné sféry se specifickými znaky, určitými složkami, strukturou, okolím a funkcemi • zhodnotí některá rizika působení přírodních a společenských faktorů na životní prostředí v lokální, regionální a globální úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> • přírodní a společenské prostředí • environmentalistika • vývoj interakce příroda – společnost • udržitelný rozvoj • limity přírodního prostředí • globální problémy • výchovné, hospodářské a právní nástroje ochrany přírody a životního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> • dopady klimatické změny • mitigace a adaptace • zdroje elektrické energie • mezinárodní dohody • ochrana klimatu • emise skleníkových plynů 	<p>Environmentální výchova (člověk a životní prostředí, životní prostředí regionu a České republiky)</p>
<p>REGIONY</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi • lokalizuje na mapách makroregiony světa, vymezi jejich hranice, zhodnotí jejich přírodní, kulturní, politické a hospodářské vlastnosti a jednotlivé makroregiony vzájemně porovná 	<ul style="list-style-type: none"> • makroregiony světa • jádro a periferie • problémové oblasti světa 	<ul style="list-style-type: none"> • modelové problémy vybraných regionů • historický vývoj a geopolitika současného Ruska • Evropský separatismus • Latinská Amerika 	<p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (globalizační a rozvojové procesy, žijeme v Evropě)</p> <p>Multikulturní výchova (základní problémy multikulturních rozdílů)</p>
<p>GEOGRAFICKÉ INFORMACE A TERÉNNÍ VYUČOVÁNÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení geografických problémů • používá s porozuměním vybranou geografickou, topografickou a kartografickou terminologii • čte, interpretuje a sestavuje jednoduché grafy a tabulky, analyzuje a interpretuje číselné geografické údaje 	<ul style="list-style-type: none"> • geografická kartografie a topografie • geografické informační a navigační systémy 	<ul style="list-style-type: none"> • čtení různých map • interpretace mapového obsahu • praktické aplikace kartogramů • analýza a interpretace satelitních snímků z DPZ • základy práce v geoinformačních programech 	<p>Environmentální výchova (člověk a životní prostředí)</p>

